

Prenumerationspris
 $\frac{1}{4}$ år Kr. 3:—
 $\frac{1}{2}$ " " 1:50

Utgiven av Svenska Folkförbundet.
 Redaktör: **Andreas Stahl**, Riddaregatan 3, Reval.
 UTKOMMER ALLA ONSDAGAR

Utländet:
 $\frac{1}{4}$ år Kr. 4:—
 $\frac{1}{2}$ " " 2:—

Hildur Britzke †

Kustbon kommer idag med ett sorgedudskap. Den i Reval såväl bland svenskar som tyskar uppskattade och i vida kretsar i Svenskestland kända energiska medlemmen i våra svenska föreningar, fru Hildur Britzke finns icke mer bland de levande. Den 18 dennes avled hon stilla efter en längre tids svåra nervlidanden. Ingen kunde tro, att den alltid så glada, verksamma Hildur Britzke så snart skulle skördas av döden. Budskapet kom därför som ett slag för mängden.

Fru Hildur Britzke, f. Berglund, föddes i Stockholm den 30. april 1875. Hon var ursprungligen rikssvenska — ja, man måste säga svenska till själ och hjärta. Gift med ingenjör R. Britzke, var fru B. en tid bl. a. bosatt i Riga, varifrån hon i augusti 1916 kom till Reval. Under tiden hon bott här i Reval har hon alltid varit med i den svenska verksamheten. Fru B. hade goda dramatiska anlag — medgivnas måste, att hon var synnerligen temperamentfull — och spelade därför ofta en betydelsefull roll vid anordnande av föreningsfester. Det gjorde, att hon var allmänt uppskattad. Fru B. var hela tiden medlem i S. O. V. och verksam medlem i föreningens festkommitté, dessutom medlem i härvarande svenska församlings kyrkoråd och föreningen „Framåt“ ävensom medlem i Svenska klubben i Reval, i vilken sistnämnda hon under sista tiden var sekreterare. Härav ses, vad fru B. varit för svensketsarbetet.

Fru B. ha icke haft det så lätt i livet. Sitt och sina barns uppehälle har hon fått sörja för, men

hon har gått i land med det, och därför måste man destomer högakta och beundra henne. Hennes arbete har bestått i meddelandet av lektioner, svenska språket, under en längre tid var hon anställd vid Röda Korset. Nu äro döttrarna Ingeborg och Ellen, som båda fått god utbildning och annars äro mycket duktiga båda två, redan självförsörjande damer, sonen Gert, 16 år, besöker ännu gymnasiet. Fru Britzke bevaras i tacksamt minne av revalsvenskarna, som sakna henne.

Frid över hennes minne!

N. B.

Abo jubilerar.

Under hela våren har man kunnat förmärka genom Finlands tidningspress att det i Åbo varit något alldeles särskilt för handens Inbjudningar ha utfärdats, kommitteer tillsatts tusentals angelägenheter att ordna osv. Vad är då å färde i den gamla Aurastaden? Jo, den skall smycka sig i sin finaste skrud, den skall klä sig till fest.

Aurastaden skall fira sin drottningens guldbrylllop — dömens. På samma gång firas även minnet av kristendomens seger över hedendom och mörker. Ty man kan säga med fog att den kristna läran inte heller blev rotfast och vann hemorts rätt, innan Abodömen tog den i sitt hägn. Striden fotgick ju ännu mycket längre, men kyrkan kämpade segerviss kampen till slut.

Åbo domkyrka fyller således enligt urkunderna 700 år. Detta är en respektingivande ålder. Och vad märkvärdigare är; huru gick man i land med att på denna

tid i ett hart när okultiverat land att uppföra en sådan monumental byggnad, vilken ännu i den dag som i dag är står som en förkroppsligad kraftyttring från länge, länge sedan framfaren tid. Man kan säga att Abodömen icke blott är Aurastadens drottning utan hela Finlands, ty vem som har sett henne skulle väl vilja fränkänna henne denna världighet?

Till ovannämnda festmotiv har man konstriktt även flätat ihop andra, nämligen en vidlyftig utställning, sångfest jämte en myckenhet andra attraktionsnummer. En mängd gäster från utlandet ha inbjudits, vilket också har vållat en del oro och stridigheter, bl. a. må nämnas att Finlands ärkebiskop Johansson vägrade att inbjuda Sverges primas Nathan Söderblom, vilket förefaller underligt. — Teologerna ha också sina griller. A. S.—l.

Chefen för Zeppelinbolaget avgår. Kommerserådet Coltmann kommer enligt vad zeppelinvarvet meddelar, på grund av ett på tisdagen fattat beslut att i fullt samförstånd med bolaget den 1 juli nedlägga sin post som generaldirektör för Luftschiffsbau Zeppelin. I bolagets meddelande uttalas ett hjärtligt tack till den avgående generaldirektören för hans mångåriga och förtjänstfulla arbete.

Förödande sågbrand i Sverige. En häftig eldsvåda utbröt halv 5-tiden onsdag morgon i Notnäs ångsåg, hyvleri, snickeri- verkstad jämte magasinbyggnader samt intill liggande brädgård. Maskinerna och snickerifabrikens lager hann man få ut, men hela anläggningen lades för övrigt

inom ett par timmar fullständigt i ruiner. Anläggningen var för säkrad enligt tidningsuppgifter för 250,000 kronor. Huru eldsvådan uppstått, är ännu ej utrett.

Vär dig själv! Att leva vore kanske inte så märkvärdigt, blott vi kunde vara naturliga och enkla. Men nu ha somliga av oss så mycket bekymmer för „vad andra skola säga“, att de aldrig våga vara sig själva. Det är ett rent tyranni dessa „andra“ utöva. Bryt sönder detta ok och var dig själv! Först då skall du känna dig fri!

Erik Ekryd.

Medlemmarna i Svenska församlingen och i våra svenska föreningar erhålla

inträdeskort till Svensk-finska St. Mikaelsskyrkan i Reval vid H. M. Konung Gustaf V:s möte med svenskarna i Estland d. 27. juni 1929. Korten utdelas på Svenska Odlingens Vänners kansli, Svenska skolan, Riddareg. (Rüütli 3) kl. 7—8 e. m. från den 20 juni.

Kyrkorådet.

Ett lyckat skämt. Från O. D:s besök i Helsingfors berättas i Abl. ett lyckat sängarskämt. Hugo Alfvén har fått begagna en god del av sin tid till att motta deputationer och andra uppvakningar.

En dag då Hugo Alfvén föreföll en smula trött, kommo några sångare överens om att spela honom ett spratt. En av dem förändrade med tillhjälp av i hast omlagd frisy och goggles så pass kraftigt sitt utseende, att det var absolut omöjligt igenkänna honom utan ingående okulär besiktning. Därpå lät han anmäla sig för Hugo Alfvén, som vid sittande, gemensam lunch tog emot representanten för den eller den sammanslutningen. Den maskerade excellerade i landets språk till brödernas svärligen återhållna förtjusning, men när han slutade med att på rådbräkad svenska be „musikdirektören“ sjunga „Svärjens flaska“ — då begrep äntligen Alfvén hur det var fatt, och ackompanjerad av skrattsalvorna från bröderna utkordes skämtaren.

Frälsningsarmeens ledare död. General Bramwell Booth dog den 16 dennes. Booth var frälsningsarmeens ledare från 1912 till början innevarande år, då han

på grund av sjukdom tvangs att lämna sin post. Vid hans död sade frälsningsarmeens nuv. ledare general Higgins: „Den bortgångne var en sror man och hans namn skall alltid nämnas i samband med hans faders, frälsningsarmeens grundare. Den bortgångne ledde armeen under världskriget, men han över vann svårigheterna och var nog duglig att kunna bevara armeens enhet. Frälsningsarmeens inflytande växte så stort under hans ledning, som de största optimister ej vågat förutspå. Frälsningsarmeen glömer honom aldrig.“

— **Reval får en ny hedersborgare.** Vid stadsfullmäktiges sammanträde i onsdags beslöts välja konung Gustaf V. till hedersborgare. Förut finns det endast en, nämligen Förenta staternas president Herbert Hoover. I sinom tid var även Grigorovitsch f. d. rysk marinminister hedersborgare.

— **Senaste fredag kl. 10-tiden** inträffade på Narva-Revalbanan ett egendomligt tågmissöde. Ett vedträ hade råkat falla ned på ena skenan och lyfte främre hjulparet av en av vagnarna ned från skenorna, varefter hjulen löpo hela 6 km (!) på syllarna, innan man observerade malören. Det märkvärdiga är att inte det andra hjulparet ursparade. Det hela låter som en veritabel röttnadshistoria, men man kan lätt övertygas om sanningen av densamma, om man betraktar de till hälften av de skarpa hjulflänsarna genomskurna syllarna.

Den 17 juni avslutades gudsförnekarnas kongress i Moskva. För att påskynda kommunismens verkan, bedrives i Sovjetunionen en ivrig propaganda mot kyrkan och tron. Redan i fyra år existerar gudsförnekarnas förbund och det har lyckats samla många anhängare — c:a 1 miljon medlemmar. Dessa utgöras till största delen av kommunister och statsbefolkning, medan däremot böndernas antal uppgår till omkr. 30%. Förbundet tycks förfoga över obegränsade penningemedel; det utsprider egna tidningar i flera hundratusen exemplar och klagar över, att det icke finnes fillräckligt med papper. Dessutom anordnas kurser och föreläsningar. Förbundets medlemmar undervisa i seminarier och högskolor. Hela 89 seminarier hade för-

bundet i gång senaste år och i Moskva. Leningrad, Baku och Samara har det egna universitet. Så långt har „utvecklingen“ i Ryssland nått!

De flytande Atlantöarna förverkligas. Den första flytande Atlantaerodromen är nu under byggnad i Amerika, och så snart den föreligger färdig vid skeppsvarvet, kommer den att provas utanför amerikanska kusten. Atlantaerodromen har beställts av ett amerikanskt syndikat, som har för avsikt att igångsätta reguljär routeflygning mellan Europa och Amerika.

Den flytande öns yta göres av böjligt och elastigt material, och experterna påstå, att aerodromen med lätthet kommer att kunna tåla de våldsammaste stormar. Om försöken utfalla lyckligt, komma de flytande öarna att utläggas med ett mellanrum av några få hundra miles från irländska till amerikanska kusten. På varje ö skall uppläggas bensin- och oljeförråd. En fast besättning skall också stå till flygarnas disposition. Så snart passagerartrafiken blir regelbunden, har man för avsikt att också bygga komfortabla luftfarthotell på öarna.

Direktören för aeronautiska handelskammaren i Amerika, major Gardner, uppehåller sig för närvarande i Irland, där han konfererar med president Cosgrave om den projekterade Atlantrouten. — St. T.

Bolsjevickisk bostadsidyll.

Den ryska dagliga tidningen „Wetsjernjaja Moskva“ uppehåller sig i ett av sina senaste nummer vid bostadsförhållandena i sovjetstatens huvudstad och klagar över det ohållbara tillstånd, som råder inom bostadsväsendet.

Bostadsbristen och den omständigheten att tre, fyra och ännu flera familjer, som packa sig samman i en våning, måste begagna samma kök, leda till den bittraste osämja mellan familjerna, som vid varje lägligt tillfälle söka komma varandra till livs. De kasta hett vatten på varandra och bombardera varann med grytor, pannor och annan köksattiralj. Vid kokning och stekning måste husmodern binda fast locken på pannor och grytor, ty lämnar hon köket endast för ett ögonblick, kan hon vara säker på att vid sin

återkomst finna sopor, avfall eller andra oaptitliga saker i grytan.

På grund härav äga dagligen animerade slagsmål rum. Speciellt kvinnorna äro synnerligen hätska på varandra och drabba ihop vid minsta anledning. En egen bostad, om den också bara utgöres av ett rum och kök, betraktas i Moskva som en eftersträfvansvärd, men oupphinnelig lyx, vilken endast står rikt folk till buds.

Atlantflygningens tioårsjubileum. Det var den 14 juni tio år sedan det första aeroplanet flög över Atlanten, och jubileet firades med en festlig sammankomst på Savoy Hotel i London. Den äventyrliga färden genomfördes av de två engelska flygarna Alcock och Brown, som startade från Newfoundland och landade i Clifden på irländska kusten. De två flygarna fingo bägge knightvärdighet och erhöilo Daily Mails pris på 10.000 pund. Kort efter sin triumf blev Alcock emellertid dödad vid en flygolycka i Frankrike. Vid festen i fredags voro hans gamle far och den överlevande sir Arthur Brown hedersgäster.

Trotski får hamn i England. Konstantinopel, 16 juni. (F. N. B.) Tidningarna meddela, att Trotski erhållit MacDonalds tillstånd att resa till England.

Som känt anhöll Trotski tidigare om inresetillstånd till Norge, Tyskland och kanske även till andra land. Dessa ansökningar blevo emellertid avslagna. Att MacDonald däremot ställt sig välvilligt till Trotskis ansökan om visum till England beror måhända av att kommunisterna vid de engelska valen led o ett så förkrossande nederlag, att icke ens en så energiladdad person som Trotski bör kunna göra bolschevismen till en politisk faktor i England.

Den gångna veckan.

Lördagskvällen vid pass kl. 9.20 observerade några fotgängare i Katrinendal att rök uppsteg genom slottets tak. Genast alarmerades brandkåren, och när den 10 min. senare anlände till platsen konstaterades, att ett par sparrar fattat eld. Inom några minuter var elden släckt.

Orsaken till eldsvådan var att några plåtslagare lött ett luftrör och därvid uppvärmt röret för

starkt så att taket, varigenom röret var draget, fattade eld.

Som bekant försiggår för närvarande ett intensivt reparationsarbete i slottet, ty kung Gustav skall bo där under sin vistelse i Reval. Den skada som elden åstadkom, är obetydlig, det handlar om några kvadrat meter förstört tak. Större skada förorsakade vattnet, ty trots energiska skyddsåtgärder sipprade det ned genom mellantaket och förstörde i någon mån takmålningar och gipsornament. Ledarna för arbetena på slottet äro dock optimistiska och förklara, att om några dagar är allt i sin ordning igen.

Enligt vad undersökningen bragt i dagen är mordbrand uteslutet.

På grund av senaste års missväxt har åt befolkningen i de distrikt, som hårdast drabbades därav, som understödslån av staten utbetalats inalles 1.450.000 kr. I dessa dagar utbetalades återstoden — 45.000 kr.

Under innevarande år verkställes en hela världen omfattande uppteckning av jordbruk och hushåll för att få en överblick av de ekonomiska värden som finnas och därav sluta vilka förbättringar som borde vidtagas för att höja människornas ekonomiska ställning. I Estland har uppteckningen redan vidtagit och för ändamålet förberedda personer gå från gård till gård och ifylla tryckta frågeformulär.

De under krigstiden avskräckta lantbrukarna se med misstro på denna uppteckning, men må det kategoriskt betonas, att i frågavande uppteckning ingenting har att göra krigstidens tvångsrekvisitioner eller beskattning.

För närvarande pågå underhandlingar mellan Finland och Estland angående avskaffandet av utrikespassen. Från Estland har föreslagits, att resande kunde röra sig med sina vanliga identitetskort. Då man emellertid i Finland liksom i en stor del Europeiska stater saknar sådana pass, måste man i Finland skaffa sig särskilda reskort. Sådana kommer man att erhålla utan särskilda formaliteter.

Troligen kommer fördraget att undertecknas redan i de närmaste dagarna.

Ofrillig alarm. Kl. 9-tiden lördags började skyddskårens alarmsiren på „Långa Herman“ plötsligt att bröla. Man ville icke tro, att

man denna tid ställde till provalarm och rätt många skyddskårist grep full av onda aningar hårt om geväret för att att skyn da sig till samlingspunkterna.

Enligt slottskommandantens ut-sago var det fråga om ett miss-tag. Alarmsirenen i fråga avprovas nämligen varje kväll av slottets vaktkommando för att se om den fungerar. Sirenen förenas med kraftkällan och avkopplas därefter ögonblickligen, utan att den alls hinner ge ett ljud ifrån sig. På lördagskvällen hade emellertid „avprovarens“ tankar dvalts långt ifrån sirenen, så att denna gav sig till att illvråla. Personen i fråga bekom därför en extra „uppfriskning“ så att det ekade på borggården, och affären var likviderad.

Ovanlig handelsvara. För några dagar sedan omtalade tidningarna, att man i Riga som transitogods från Ryssland emottagit flera lådor, innehållande döds-kallar. Nu har det framgått, att antropologiska institutet i Oslo vänt sig med förfrågan till sovjetregeringen och bett den sända för vetenskapliga ändamål en samling döds-kallar, vilka således även expedierats.

— **Englands premiärminister Maedonald** har till vicehovceremonimästare utnämnt Jack Hutt och till kungl. kassamästare Ben Smith.

Hutt är f. d. polisman och Shmith f. d. bilchaufför.

Tisdagen den 11 juni ångade en de av engelska flottan in i Östersjön. Flottiljen består av 5 kryssare och 9 jagare. Vid inkomsten i Östersjön delade sig flottiljen till smärre avdelningar, av vilka var och en har till uppgift att besöka vissa hamnar.

Kryssarna „Cambrian“ och „Comus“ anlände i går till Reval. Publiken tillåtes att bese fartygen. „Cambrian“ och „Comus“ vardera om 3750 ton ha en besättning bestående av 22 officerare och 350 man. Fartygen stanna här till 24 dennes och fortsätta sedan till Helsingfors. **17 juni störtade** Brittiska luftfartsföreningens passagerarplan „City of Ottawa“ i Engelska kanalen, varvid 7 personer omkommo. Fyra av de ombordvarande räddades, men äro dessa alla livsfarligt skadade.

På tisdagen sammankallade riksdagens talman representanter-

na för de olika partierna till förberedande rådplägnings angående utsiktarna till regeringsbildning och talmansval, men emedan partierna icke ännu tagit någon fast ställning, beslöts hålla nästa sammanträde 1 juli, då säkra förslag skulle framläggas.

Sven Hedin befinner sig nu i Boston. Sven Hedin anlände till Boston efter en dags uppe-

håll i Buffalo. Fröken Alma Hedin berättar att han ser tämligen kry ut och är vid gott mod. Han skall i Boston undergå en operation för neurit i ena axeln. Han skall behandlas vid Brigham Hospital av den kände kirurgen dr Cushing. Dr Hedin åtföljes av Kinaexpeditionens läkare. — D. N.

De ryska tändstickorna i Kina. Från Peking meddelas till Tage-

blatt, att ryska tändstickssyndikatet efter resultatlösa ansträngningar avbrutit sina förhandlingar med kinesiska firmor angående organisationen av avsättningen av ryska tändstickor i Kina. Syndikatet har beslutat grunda ett eget försäljningsbolag i Harbin för att därifrån bearbeta de mandsjuriska och nordkinesiska marknaderna.

Den 18 juni 1929 avled kyrkorådsmedlemmen

fru Hildur Britzke,

f. Berglund,

född i Stockholm den 30 april 1875.

Bevaras i tacksamt minne av

Svenska kyrkorådet i Reval

F I S K A R E!

ANVÄNDER NI FÖR EDER BÅTMOTOR

INHEMSKT MOTORBRÄNSLE!

Om ej, så försök vår

TRAKTORBENSIN

(för fotogenmotorer)

DÄRIGENOM SPARAR NI PENGAR,

ty den är billig, kraftigare än fotogen och därför ekonomisk.

Estländska Oljeskifferkonsortiet

(Svensk Konsession)

Tönismägi I. TALLINN Telefon 16

S:O V:s 20-de årsmöte

äger rum på Birkas den 23 juni kl. 11 f. m. Årsmötet öppnas med gudstjänst av kyrkoherde Harald Engström från Reval.

Jönköpings stads och läns sparbank

Stiftad 1831.

Huvuakontor i JÖNKÖPING. Avdelningskontor i Jönköping, Huskvrana, Norrahammar, Smålands Taberg.

SHELL

BENSIN OCH SMÖRJOLJOR

använder varje ekonomisk motorman SVENSK-ENGELSKA MINERALOLJE A.-B.

Kungörelse.

Undertecknad mottager uppdrag: biträda i rättegångssaker, översättningar från och till estniska språket, uppsätta och skriva inlagor till myndigheterna, råd och hjälp, köp och försäljningar, såväl som biträda i alla möjliga förekommande angelägenheter icke estniska talande svenskar.

Jakobsoni 40—12.

Lars Englund.

STORA HOTELET, Linköping.

Innehavare: Fru JENNY KLINGBOM.

Post, telegram- & telefonadress: Stora Hotellet, Linköping Intern. hotellcode. 38 rum med 50 bäddar. PRISER: Enkelrum från 5.— kr. Dubbel, rum fr. 10.— kr. Lunch fr. 2:50 kr. Middag ar 3.— kr. Supé fr 3.— kr. Sprit — Vin — Öl.

MILITÄR EKIPERINGS A.-B. (MEA)

Hamngatan 3A STOCKHOLM Norrmalmstorg
Rekommenderar sina förstklassiga färdiga HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI. Uniforms- och Sportartiklar för segling, ritt, automobilsport etc. etc.

SVEDALA

Tegelmaskiner,
Grävmaskiner,
Stenkrossar,
Vägbyggnadsmaskiner,
Betonblandare,
Torvmaskiner,
Bränslekrossar för torv, koks och kol,
Pulveriseringsmaskiner,
Vindsiktar,
Torktrumlor,
Brikettpressar,
Transportapparater,
Rullager, Rallvagnshjul,
Skottkärrehjul,
Kokillgods,
Stålgjutgods.

Aktiebolaget

Abjörn Anderson

Post- & Telegrafadr. Rikstelefon:

SVEDALA, GÄTTERJET. 52, 76, 203, 4, 608 183.

REPRESENTANT CARL JÖNSSON

Postkast 38 REVAL Telef. 1536

De Förenade Spetsfabrikernas Försäljningskola

Tel. 771-08 Grevturegatan 13

(Hörn-butiken) NORR 19203

Specialutfär för Spetsar och Broderier. — Rikt utval av Väststenspetsar. Motiv och Kragar. Beställningar å linneutstyrlar. Order till landsorten expedieras omgående.

Den Gyllene Freden

Vid Järntorget, Stockholm

Riks 80 29.

Första inhemska Försäkrings-Aktiebolaget

EESTILLOYD

grundat år 1919

Reval, Långgatan (Pikk) 11. Tel. 6-24 & 17-03

LIV-,

BRAND-,

OLYCKSFALLS-,

INBROTTS-,

GLAS- &

TRANSPORTFÖRSÄKRING

De av bolaget hittills utbetalade skadesummorna överstiga **hundrafemtio millioner cent.**

Ett bevis på till vilken oskattbar nytta försäkring är, därför

Försäkra Edert liv och Eder egendom medan tid är!